

**ΚΟΜΠΟΣΤΟΠΟΙΗΣΗ ΓΕΩΡΓΙΚΩΝ ΥΠΟΠΡΟΪΟΝΤΩΝ ΣΕ ΤΡΕΙΣ
ΕΛΑΙΟΚΟΜΙΚΕΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ ΓΙΑ ΑΥΞΗΣΗ ΑΠΟΘΗΚΕΥΣΗΣ ΑΝΘΡΑΚΑ
ΣΤΟΥΣ ΕΛΑΙΩΝΕΣ**

Μ. Μαρκάκης¹, Χ. Σεργεντάνη¹, Ν. Κουργιαλάς¹, Λ. Μικάλεφ¹, V. Borraccia^{1,2}, Ν. Διγαλάκη¹, Ν. Καβρουλάκης¹, Γ. Ψαρράς¹ και Γ. Κουμπούρης¹

¹ *Ινστιτούτο Ελιάς και Υποτροπικών Φυτών Χανίων (ΙΕΥΦΧ), ΕΛΓΟ “ΔΗΜΗΤΡΑ”, 73100, Χανιά.*

² *University of Basilicata, Potenza, Italy*

Στο πλαίσιο του προγράμματος LIFE+ της Ευρωπαϊκής Επιτροπής υλοποιείται το 5ετές έργο oLIVECLIMA που έχει ως στόχο τη μετατροπή της ελαιοκομίας σε ένα εργαλείο αντιμετώπισης/διαχείρισης της κλιματικής αλλαγής, αλλά και την προσαρμογή της ελαιοκομίας στις νέες κλιματικές συνθήκες. Σε ελαιώνες παραγωγών στο Νομό Ηρακλείου (ΕΑΣ Πεζών), στο Ν. Λασιθίου (ΕΑΣ Μεραμβέλλου) και στο Ν. Μεσσηνίας (Ο.Π. Νηλέας) εφαρμόζονται καλλιεργητικές πρακτικές που συμβάλουν στον περιορισμό της κλιματικής αλλαγής με 2 τρόπους: α) μείωση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου από την καλλιέργεια της ελιάς, β) αύξηση της δέσμευσης διοξειδίου του άνθρακα από την ατμόσφαιρα στα φυτά και «αποθήκευσή» του στο έδαφος υπό μορφή οργανικής ουσίας, ώστε να βελτιωθεί η γονιμότητά του. Συγκεκριμένα, μία από τις πρακτικές που εφαρμόζεται είναι η κομποστοποίηση υποπροϊόντων ελαιοκομίας ή εναλλακτικά άλλων καλλιεργειών με σκοπό την επιστροφή τους στους ελαιώνες στο πλαίσιο της ανακύκλωσης. Τον Ιούνιο του 2013 ξεκίνησε μια προσπάθεια κομποστοποίησης μεγάλης κλίμακας χρησιμοποιώντας τα διαθέσιμα, σε κάθε περιοχή, υλικά. Στην περίπτωση της ΕΑΣ Μεραμβέλλου χρησιμοποιήθηκαν φύλλα ελιάς και ελαιοπυρήνα τριφασικού ελαιουργείου, στην περίπτωση της ΕΑΣ Πεζών βόστρυχοι (κοτσάνια) σταφυλιών και απόβλητο διφασικού ελαιουργείου και στην περίπτωση του Ο.Π. Νηλέας, φύλλα ελιάς και τεμαχισμένα κλαδιά ελιάς. Είχε προηγηθεί χαρακτηρισμός των υλικών κυρίως όσο αφορά την σχέση άνθρακα προς άζωτο (C/N) αλλά και για μια σειρά από άλλα χαρακτηριστικά όπως θρεπτικά στοιχεία, υγρασία κ.ά. Στην παρούσα εργασία παρουσιάζονται ποιοτικά χαρακτηριστικά των τριών κομπόστ, όπως περιεκτικότητα σε θρεπτικά στοιχεία και παρουσία ωφέλιμων για τα φυτά μικροοργανισμών, κατά την εξέλιξη και μετά την ολοκλήρωση της κομποστοποίησης. Επιπλέον, αξιολογείται η συμβολή των κομπόστ στη βελτίωση της γονιμότητας του εδάφους και στη διαχείριση της κλιματικής αλλαγής. Όπως προέκυψε από τις αναλύσεις, οι διάφοροι τύποι κομπόστ παρουσιάζουν αρκετά μεγάλη παραλλακτικότητα. Ενδεικτικά αναφέρεται ότι οι τιμές pH, ηλεκτρικής αγωγιμότητας και συγκεντρώσεως σε νιτρικά παρουσίασαν εύρος 5.29-7.96, 0.4-2.25 mS/cm και 20-824 ppm αντίστοιχα.